

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till
läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska
skolformerna vid Sofiedalskolan i Gävle kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel vid Sofiedalskolan. Granskningen genomfördes under höstterminen 2025.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen fyra utvecklingsområden som angetts i beslut den 30 oktober 2025.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Sofiedalskolan senast den 22 april 2026 skulle redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Gävle kommun har inkommit med en sådan redovisning den 22 april 2026.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Gävle kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Gävle kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Gävle kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Skapa förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Gävle kommun har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Utvecklingsområde 1

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har inlett ett arbete för att utveckla enhetens användning av läromedel samt stärka det systematiska kvalitetsarbetet inom området. Arbetet leds av rektor i nära samverkan med biträdande rektorer. Enhetens förstelärare och ämneslagsansvariga kommer att involveras i processen. Skolan har etablerat ämnesträffar och ämneslagsmöten med uppdrag att kartlägga vilka läromedel och läroböcker som används i undervisningen. Inom ramen för dessa forum ska även en plan tas fram för inköp och uppdatering av läromedel, så att materialet är aktuellt och ändamålsenligt. Syftet är att säkerställa att läromedel och läroböcker stödjer undervisningen och bidrar till tydliga och sammanhängande lärprocesser för eleverna.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som krävs för att höja kvaliteten inom bedömningsområdet. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 2

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Ge eleverna möjlighet att använda läroböcker även utanför undervisningstid.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har skapat möjligheter för lärare att träffas i ämneslagsmöten och ämnesträffar. Under dessa möten har lärarna gått igenom vilka läromedel och läroböcker som används. De har också gjort en plan för vilka nya läromedel och läroböcker som behöver köpas in. Planen ska säkerställa att materialet kan användas i undervisningen och att det även finns tillgängligt utanför lektionstid. Elever ska kunna låna hem läromedel och läroböcker, till exempel för att göra läxor eller träna inför prov.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av

vad som krävs för att höja kvaliteten inom bedömningsområdet. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 3

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan har skapat ämnesträffar och ämneslagsmöten med uppdrag att se över vilka läromedel och läroböcker som används av lärarna och att det görs en plan för att köpa in och uppdatera läromedel så att det kan användas i undervisningen. Syftet är att säkerställa att materialet är aktuellt, ändamålsenligt och stödjer elevernas kunskapsutveckling. Som en del av arbetet har ämnesträffar genomförts över flera stadier. Genom att samla lärare från låg-, mellan- och högstadiet har skolan arbetat för att skapa en tydlig röd tråd i undervisningen och stärka progressionen mellan årskurserna.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som krävs för att höja kvaliteten inom bedömningsområdet. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 4

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Skapa förutsättningar för ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av huvudmannens redovisning framgår att skolan påbörjat ett utvecklingsarbete i ämneslagen. För att skolan ska kunna följa upp hur läromedel och läroböcker har fungerat som grund för elevernas lärande inför nästa stadie kommer ämnesträffar att hållas både inom årskurser och stadieövergripande. Som en del i utvecklingsarbetet ingår numera att vid läsårets slut utvärdera läromedel och läroböcker, både vad gäller innehåll och hur väl de kan användas i undervisningen. Detta är en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Utvärderingen ska också omfatta om

tillgången till läromedel är tillräcklig under lektionstid samt om eleverna har möjlighet att ta del av dem även utanför undervisningen.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som krävs för att höja kvaliteten inom bedömningsområdet.

Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

På Skolinspektionens vägnar

X Malin Larsson

Beslutsfattare
Signerat av: Malin Larsson

X Ewa Mölleryd

Föredragande
Signerat av: Ewa Mölleryd

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande²:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.³

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.⁴ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁵

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,

¹ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

² 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

³ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

⁴ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

⁵ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁶

⁶ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.